

TURVALLISUUSVIESTINTÄSUUNNITELMA 2025

Kanta-Hämeen pelastuslaitos

KANTA-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Vahvistettu otettavaksi käyttöön, pelastuspäällikkö 31.12.2024

Sisällysluettelo

1.	YLEISTÄ.....	1
2.	TAVOITTEET.....	3
2.1	Ihmiskeskeiset tavoitteet.....	3
2.2	Laadulliset tavoitteet.....	3
2.3	Määrälliset tavoitteet.....	4
2.4	Mittarit ja arviointi.....	4
3.	TURVALLISUUSVIESTINNÄN JÄRJESTELYT.....	4
3.1	Henkilöstön toimenkuva turvallisuusviestinnässä.....	4
3.1.1	Pelastustoimen päällystön tehtävät turvallisuusviestinnässä.....	5
3.1.2	Kouluttajat.....	5
3.1.3	Työvuorot.....	5
3.1.4	Ensihoidon palvelualue.....	6
4.	TURVALLISUUSVIESTINNÄN KOHDERYHMÄT JA KESKEINEN SISÄLTÖ.....	6
4.1	Lapset ja nuoret.....	6
4.2	Hoito- ja huoltolaitosten henkilökunta.....	7
4.3	Päiväkotien ja oppilaitosten henkilökunta.....	8
4.4	Taloyhtiöiden turvallisuushenkilöt.....	8
4.5	Yritysten ja laitosten henkilöstö.....	8
4.6	Erytisryhmät.....	9
4.7	Asumisturvallisuuden yhteistyö.....	9
4.8	Integrointi muuhun onnettomuuksien ehkäisyyn.....	10
4.8.1	Tiedottaminen onnettomuuksien yhteydessä.....	10
4.9	Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä.....	11
5.	KUMPPANUUDET.....	12
5.1	Pelastusopisto.....	12
5.2	SPEK / Hämeen pelastusliitto.....	12
5.3	Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkosto.....	12
5.4	Muut yhteistyökumppanit.....	13
6.	TURVALLISUUSVIESTINNÄN MATERIAALIT.....	13
7.	KEHITTÄMISSUUNNITELMA.....	13
	Liite 1 Koulutustapahtumien sisältö.....	15
	Liite 2 Kampanjat.....	18

1. YLEISTÄ

Turvallisuusviestintäsuunnitelma on tarkoitettu ohjaamaan Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytyötä sekä yhtenäistämään toimintamalleja ja käytäntöjä.

Turvallisuusviestintätehtävien suorittaminen perustuu pelastuslakiin (379/2011, PelL). Sisäasiainministeriö ohjaa asiaa Pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategian (22.5.2012) ja onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman avulla (Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki: Pelastustoimen toimintaohjelma onnettomuuksien ehkäisemiseksi, SM, 2019:33). Turvallisuusviestintätehtävät ovat oleellinen pelastustoimen tehtävä, jonka toteuttaminen kuuluu jokaiselle pelastustoimeen kuuluvalle.

Pelastusviranomaisen tehtävänä olevan turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että ihmiset tunnistavat erilaiset vaaran aiheuttajat, osaavat ehkäistä onnettomuuksia ja toimia onnettomuustilanteissa sekä tietävät, miten varautua poikkeusoloihin. (PelL 27§)

Palvelutasopäätöksessä määritetään pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän perusteet. Palvelutasopäätöksessä turvallisuusviestintään osoitetaan 3 htv. Turvallisuusviestintäsuunnitelma päivitetään ja hyväksytään vuosittain. Turvallisuusviestinnän suunnittelussa pyritään noudattamaan pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkoston suosituksia ja yhteisiä suunnitelmia.

Turvallisuusviestintä koostuu seuraavista osa-alueista:

1 Turvallisuusneuvonta

Pelastustoimessa turvallisuusneuvonta tarkoittaa muun muassa puhelinneuvontaa ja palotarkastuskäynnillä tapahtuvaa neuvontaa.

Turvallisuusneuvontaa on myös poistumisharjoitusten seuranta/valvonta, mikäli tilaisuudessa ei tapahdu pelastuslaitoksen antamaa koulutusta.

Pelastustoimen turvallisuusneuvonta on satunnaista, yksittäiselle ihmiselle suunnattua, lyhytaikaista ja kohdentuu tiettyyn asiakaslähtöiseen tarpeeseen.

2 Turvallisuuskoulutus

Pelastustoimen turvallisuuskoulutus sisältää tietyille kohderyhmälle annettavan turvallisuusaiheisen luennon, oppitunnin, opetustuokion tai harjoituksen.

Pelastustoimen turvallisuuskoulutus on suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Turvallisuuskoulutusta ovat muun muassa kouluille annettavat turvallisuusluennot, turvallisuuskävelyt, alkusammutuskoulutus, poistumisharjoitus on koulutusta silloin, kun pelastuslaitos järjestää sen.

3 Yleisötilaisuudet

Pelastustoimessa yleisötilaisuuksilla tarkoitetaan muun muassa messuja, toritapahtumia ja erilaisia teemapäiviä, jossa yleisön kohtaaminen ei ole aina määrämuotoista ja ennakoitavaa.

4 Joukkoviestintä

Pelastustoimessa joukkoviestintä tarkoittaa turvallisuusaiheisten viestien välittämistä joukkoviestimillä (radio, tv, www-sivut sekä perinteinen ja sosiaalinen media).

Turvallisuusviestintäsuunnitelmassa viitataan seuraaviin lähteisiin:

Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki 2025: Pelastustoimen toimintaohjelma onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Sisäministeriön julkaisuja. 2019/33.

Pelastuslaki 379/2011.

Pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategia. 2012.

Turvallinen ja kriisinkestävä Suomi – pelastustoimen strategia vuoteen 2025. 18/2016.

2. TAVOITTEET

2.1 Ihmiskeskeiset tavoitteet

Turvallisuusviestinnässä painotetaan ihmiskeskeistä lähestymistapaa. Linjaus on johdettu Sisäministeriön onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmasta (2019:33).

Turvallisuusviestinnän pääasiallisina kohderyhmien valinnassa käytetään seuraavia kriteereitä:

- yleinen vaikuttavuus ja elinkaarimalli (esim. päiväkodit, kouluikäiset),
- riskiarvioinnin tulokset (esim. erityisryhmien asumisen turvaaminen sekä hoito- ja huoltolaitosten henkilökunta, itsenäisesti asuva ikääntynyt väestö),
- pelastuslaissa annetun ohjaus-, neuvonta- ja valistusvelvoitteen toteuttaminen (esim. pelastussuunnitteluvolliset kohteet, muu omatoimisen varautumisen koulutus),
- valtakunnalliset kampanjat.

Turvallisuusviestinnässä on joissain tapauksissa mahdollista vastata myös edellä mainittujen kohderyhmien ulkopuolelta tuleviin koulutuspyyntöihin.

2.2 Laadulliset tavoitteet

Pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että

- ihmiset tunnistavat erilaiset vaaran aiheuttajat
- ihmiset osaavat ehkäistä onnettomuuksia
- ihmiset osaavat toimia onnettomuustilanteissa
- ihmiset tietävät miten varautua poikkeusoloihin
- ihmiset ymmärtävät vastuunsa omasta turvallisuudestaan.

Lisäksi toiminnallisina tavoitteina ovat seuraavat

- palvelutuotanto takaa korkeatasoiset ja tasalaatuiset palvelut
- yhteistyö kohderyhmien kanssa on toimivaa, ja turvallisuusviestinnässä huomioidaan kohderyhmän tarpeet

- yhteistyö muiden viranomaisten ja eri yhteistyötahojen kanssa on toimivaa
- turvallisuusviestintään osallistuva henkilöstö on ammattitaitoista ja motivoitunutta.

2.3 Määrälliset tavoitteet

Pelastustoimen palvelutasopäätös 1.1.2024-31.12.2026. Tavoitteena on tavoittaa vuosittain vähintään 10 % alueen asukkaista.

2.4 Mittarit ja arviointi

Turvallisuusviestintätöiden laatua arvioidaan turvallisuusviestintätöitä tekeviltä työntekijöiltä saatuun laadunarviointiraporttiin ja asiakkailta saatuun palautteeseen. Näiden perusteella laaditaan vuosittainen raportti turvallisuusviestintätöiden vaikuttavuudesta, onnistumisesta ja ihmiskeskeisyydestä. Raportin avulla turvallisuusviestintätöitä kehitetään kohti valtakunnallisesti yhteisiä tavoitteita. Laatumittareita kehitetään jatkossa yhdessä pelastuslaitosten kumppanuusverkoston asiantuntijaverkostojen suosituksen mukaisesti.

Määrällisenä mittarina käytetään Prontoon syötettyjä tietoja. Turvallisuusviestintäkoordinaattori raportoi turvallisuusviestinnän määrällisten tavoitteiden tilanteen onnettomuuksien ehkäisyn pelastuspäällikölle kvartaaleittain.

3. TURVALLISUUSVIESTINNÄN JÄRJESTELYT

Turvallisuusviestinnän käytännön järjestelyistä ja toiminnan koordinoinnista vastaa tehtävään nimetty paloinsinööri. Sopimuspalokunnat osallistuvat turvallisuusviestintään pelastuslaitoksen kanssa sopimallaan tavalla.

3.1 Henkilöstön toimenkuva turvallisuusviestinnässä

Jokainen pelastustoimen toimen- tai viranhaltija osallistuu tarvittaessa turvallisuusviestinnän tehtäviin.

3.1.1 Pelastustoimen päällystön tehtävät turvallisuusviestinnässä

Pelastuslaitoksen päällystöllä on vastuu omien vastuukohteidensa turvallisuusviestinnän suunnittelusta ja toteuttamisesta.

3.1.2 Kouluttajat

Koulutustilaisuuden aiheen ja kohteen erityispiirteisiin perustuen kouluttajana toimii päällystöviranhaltija, alipäällystön, miehistön tai sopimuspalokunnan jäsen. Kouluttaja vastaa pelastuslaitoksen ohjeiden, koulutuksen suunnitelman ja tehtävänannon mukaisesti koulutuksen järjestämisestä sekä sen sisällöstä.

3.1.3 Työvuorot

Työvuorojen turvallisuusviestintätehtäviin kuuluvat kohdan 4.1. mukaiset nimikkokoulujen ja esikoulujen vuosittaiset koulutukset. Koulutukset toteutetaan varausasteella D, eli hälytysvalmiudessa. Esikoulujen vuosittaisten koulutusten yhteydessä suoritetaan myös kohteen palotarkastus.

Lisäksi työvuoroille kuuluvat palopäällystön määräämät muut turvallisuusviestintätehtävät. Tehtävät sovitaan päiväohjelmaan työvuoron esimiehen kanssa sopien. Tarvittaessa lisäresurssin käytöstä sovitaan henkilöstösuunnittelusta vastaavan henkilön kanssa.

Työvuoroille osoitettavia muita turvallisuusviestintätehtäviä ovat esimerkiksi pelastusasemalla järjestettävät alkusammutuskoulutukset ja pelastustoimen esittelyt vieraille.

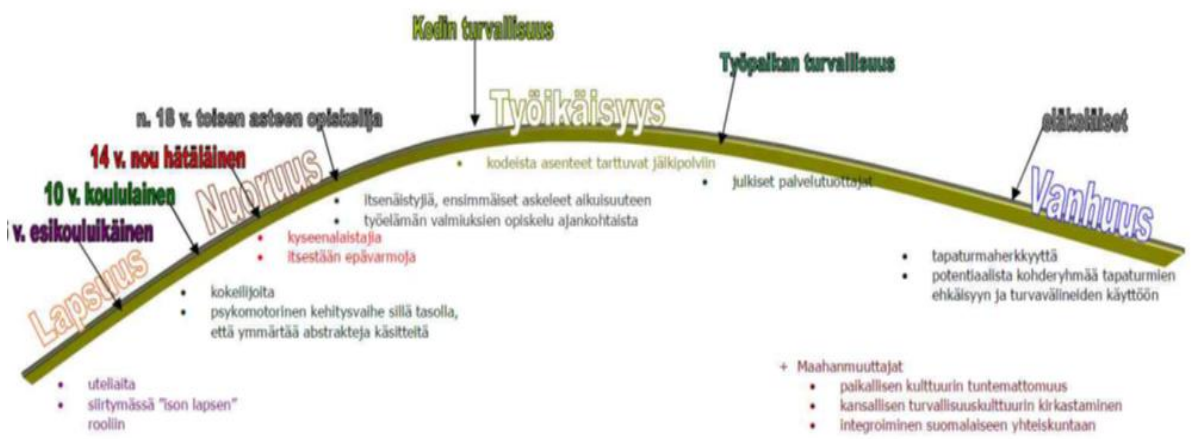
Turvallisuusviestinnässä käytettävän kaluston, kuten alkusammutuskoulutuskärryjen, toimintakunnon ylläpidosta ja käytön jälkeisestä huollosta vastaa käyttäjä. Mikäli käyttäjällä ei ole tähän vaadittavaa osaamista, tai huoltotehtävä ei ole kyseisen henkilön tehtäväkuvauksen kautta tarkoituksenmukainen, tulee hänen ilmoittaa asiasta kaluston sijoituspaikan paloesimiehelle. Tällöin työvuoro toteuttaa tarvittavat huoltotehtävät.

3.1.4 Ensihoidon palvelualue

Ensihoidon osallistumisesta turvallisuusviestintätehtäviin päättää ensihoidon palvelualueen päällystö. Onnettomuuksien ehkäisyn ja ensihoidon yksiköt tekevät yhteistyötä valitustilaisuuksien järjestelyissä kuten yleisötilaisuuksien turvallisuusviestinnässä ja kampanjoissa (esimerkiksi 112-päivä ja NouHätä! -kampanja).

4. TURVALLISUUSVIESTINNÄN KOHDERYHMÄT JA KESKEINEN SISÄLTÖ

Turvallisuusviestinnän kohderyhmien valinnassa huomioidaan ns. elinkaarimalli ja muut valtakunnalliset linjaukset. Erityisesti pelastuslaitosten turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkosto tuottaa tällaisia valtakunnallisista linjauksia.

Kuva 1 Turvallisuusviestinnän elinkaarimalli (TuVi-työryhmä)

4.1 Lapset ja nuoret

Kanta-Hämeen pelastuslaitos pyrkii tavoittamaan turvallisuusviestinnän keinoin kaikki alueensa asukkaat vähintään kolme kertaa ennen oppivelvollisuuden päättymistä. Koulutusta annetaan esikouluikäisille, peruskoulun 4.–5.-luokkalaisille, sekä 8.-luokkalaisille. Annettava koulutus on kohderyhmille ja organisaatioille maksutonta.

Esiopetuksen ja alakoululaisten koulutuksesta vastaavat työvuorot erillisen listauksen mukaisesti. Työvuorot suorittavat koulutuskäynnin yhteydessä paloiesimiehen johdolla valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen. Kanta-Hämeessä yhden ikäluokan koko on n. 2000 hlöä.

Kohderyhmä	Koulutusmallit	Toteuttajat
Esikoululaiset	Turvallisuusopetus esikoulun tiloissa.	Työvuorot, sopimuspalokunnat Varausaste ”hälytettävissä”
4.(5.) -luokkalaiset (*)	Paloturvallisuusopetusta luokille 4.–5. teoria.	Työvuorot, sopimuspalokunnat Varausaste ”hälytettävissä”
8.-luokkalaiset	NouHätä! -kampanja (www.nouhata.fi).	Päällystö/alipäällystö/miehistö Koulujen yhteyshenkilöt Varausaste ”ei hälytettävissä”

*) Alakoulun ikäluokka 4-5.-luokkalaiset koulutetaan kerran vuodessa: keväällä 4.-luokkalaiset ja syksyllä 5.-luokkalaiset.

4.2 Hoito- ja huoltolaitosten henkilökunta

Sellaisten laitosten ja muiden kohteiden, joiden asukkaiden toimintakyky on tavanomaista heikompi, henkilökunnalle järjestetään turvallisuuskoulutusta. Koulutuksen erityisenä painopistealueena on kohteiden poistumisturvallisuuden varmistaminen.

Hoito- ja huoltolaitoksille suunnattu vuosisuunnitelman mukainen koulutus on maksutonta. Kohteet määritellään valvontasuunnitelmassa (kohdeluokat A100 – A130). Laitosten koulutusten suunnittelusta ja järjestelyistä vastaa kunkin kohteen vastuutarkastaja.

4.3 Päiväkotien ja oppilaitosten henkilökunta

Päiväkotien ja oppilaitosten henkilökunnan koulutuksen painopistealueena on kohteiden poistumisturvallisuuden varmistaminen. Koulutuksella tuetaan henkilökunnan valmiuksia opettaa oppilaille palo- ja poistumisturvallisuuden perusteita.

Päiväkotien ja oppilaitosten henkilöstölle suunnattu vuosisuunnitelman mukainen koulutus on maksutonta. Kohteet määritellään valvontasuunnitelmassa kohdeluokkiin A200 – A210 (päiväkodit, yleissivistävät ja keskiasteen oppilaitokset). **Pääsääntöisesti edellä mainittujen kohdeluokkien turvallisuuskoulutus järjestetään kootusti pelastusasemilla.**

Päiväkotien ja oppilaitosten henkilökunnalle suunnattua koulutusta pyritään järjestämään lapsille ja nuorille suunnatun koulutuksen sekä valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten yhteydessä.

4.4 Taloyhtiöiden turvallisuushenkilöt

Yli kolmen huoneiston taloyhtiöt, joutuvat pelastuslain mukaan laatimaan pelastussuunnitelman ja valitsemaan taloyhtiöönsä turvallisuushenkilöstön. Pelastuslaitoksen tehtävänä on tämän turvallisuushenkilöstön koulutus, jotta taloyhtiöiden omatoiminen onnettomuuksien ehkäisy olisi mahdollisimman tehokasta.

Taloyhtiöiden turvallisuushenkilöille suunnattu koulutus toteutetaan yhteistyössä Hämeen Pelastusliiton (HPL) kanssa ja se on maksullista. Järjestettävä koulutus suunnitellaan ja aikataulutetaan puolivuositain henkilöstöresurssien salliessa. Koulutuksesta ilmoitetaan pelastuslaitoksen ja HPL:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

4.5 Yritysten ja laitosten henkilöstö

Pelastuslain mukaan on pelastussuunnitelmavelvollisten yritysten ja laitosten nimettävä turvallisuudesta vastaavat henkilöt. Kurssit on ollut pääsääntöisesti suunnattu taloyhtiöiden turvallisuushenkilöstölle. Tarvitavat kurssit toteutetaan Hämeen pelastusliiton toimesta.

Yritysten pelastussuunnitelman laatijoille annetaan lisäksi henkilökohtaisesti neuvoja ja opastusta jokaisen palotarkastuksen yhteydessä.

Yritysten ja laitosten tulee pelastuslain mukaan huolehtia omatoimisesta varautumisesta eli onnettomuuksien ehkäisystä. Ensisijaisesti kohteen vastuutarkastaja neuvoo ja ohjaa yritysten ja laitosten turvallisuusvastaavia koulutussuunnitelmien laadinnassa. Mahdollinen yrityksen tai laitoksen henkilöstön koulutuksiin osallistuminen tai niiden toteuttaminen määritetään tilannekohtaisesti. Koulutuksia voidaan järjestää esimerkiksi osana valmius- tai paikallispuolustusharjoituksia.

Pelastuslaitos järjestää kolmannen sektorin toimijoille varautumiskoulutusta tarveharkintaan pohjautuen. Koulutus kohdistetaan pääasiassa sellaisille toimijoille, joilla on rooli väestönsuojelussa, tai jotka ovat muutoin kriittisen tärkeitä toimijoita vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

4.6 Erityisryhmät

Erityisryhmien, mm. ikäihmisten asumisturvallisuuden edistämiseen kiinnitetään lähivuosina tehostetusti huomiota. Erityisryhmien turvallisuuteen pyritään vaikuttamaan suuntaamalla koulutusta heidän kanssaan toimiville tahoille. Erityisryhmille tarkoitettua koulutusta kehitetään asiantuntijaverkoston laatimien koulutusmateriaalien ja suunnitelmien avulla. Palotarkastuksilla erityisryhmien asuinkiinteistöissä pyritään tehostetusti valistamaan myös paikalla olevaa henkilöstöä ja asukkaita.

4.7 Asumisturvallisuuden yhteistyö

Ikäihmisten ja haja-asutusalueiden asukkaiden asumisturvallisuuden ja omatoimisen varautumisen tukemiseksi tehdään yhteistyötä kotihoitajien, sosiaalityöntekijöiden ja diakoniatyöntekijöiden kanssa. Yhteistyöllä pyritään parantamaan tapoja tunnistaa asukkaiden avuntarpeita ja madalletaan kynnystä ilmoitusten tekemiselle toiselle viranomaiselle. Yhteistyöhön kuuluu esimerkiksi onnettomuusriski-ilmoituskoulutuksien järjestäminen muille viranomaisille. Yhteistyön suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa asumisturvallisuusasiantuntija tai muu onnettomuusriski-ilmoitusten käsittelyyn nimetty pelastusviranomainen.

Erityisryhmille (esim. vanhus-, vammais- ja maahanmuuttojärjestöt) järjestetään asumisturvallisuusvastavan henkilöstöressurssien mukaan kohdennettua turvallisuusviestintää.

4.8 Integrointi muuhun onnettomuuksien ehkäisyyn

Turvallisuusviestintä on osa kaikkea onnettomuuksien ehkäisyä. Pelastustoimen tehtävänä on saada ihmiset pohtimaan turvallisuusasioita heidän oman turvallisuutensa kannalta. Palotarkastuksissa ja pelastussuunnitelmien käsittelyn yhteydessä annettava valistus ja neuvonta ovat pelastusviranomaisten oma keino, joilla asiakas saadaan sitoutumaan oman turvallisuutensa ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Tavoitteena on, että ihmiset haluavat ja osaavat ottaa turvallisuusasiat huomioon omassa toiminnassaan.

Seuraavaan taulukkoon on koottu esimerkkejä muun toiminnan ohessa toteutettavasta turvallisuusviestinnästä:

Tapahtuma	Turvallisuusviestintä / keinot
Valvontatoiminta	Kohteiden vastuuhenkilöiden koulutus, muu koulutus valvontakäynnin yhteydessä
Onnettomuustilanne	Onnettomuuskohteen lähiympäristön tiedottaminen
Pelastuslakirikkomus, vaaratilanteen havaitseminen muuta tehtävää suoritettaessa	Esim. turvanauhat (ensihoito ja pelastus), muu puuttuminen, ilmoitukset

4.8.1 Tiedottaminen onnettomuuksien yhteydessä

Onnettomuuksien yhteydessä voidaan tapahtuman lähiympäristöön suunnata kohdennettua turvallisuusviestintää onnettomuuden teemasta. Ihmisillä on onnettomuuksien yhteydessä kohonnut turvallisuuteen kohdentuvan tiedon vastaanottokyky, ja tämä kannattaa huomioida myös turvallisuusviestinnässä. Viestintää voidaan kohdentaa esimerkiksi sosiaaliseen mediaan, tai se voidaan tuottaa yhteistyössä perinteisen median kanssa. Pelastustoiminnan johtajan tulee pohtia onnettomuusviestinnän yhteydessä, voisiko kyseinen viranomaisen lausunto sisältää myös kansalaisten toimintaohjeen tai muun turvallisuusviestinnällisen viestintäkulman.

Pelastuslaitos tiedottaa sosiaalisessa mediassa alueensa onnettomuuksista ja ennaltaehkäisevistä asioista. Somea päivitetään usean eri henkilön toimesta ja sen sisältö pyritään pitämään ajantasaisena.

Pelastuslaitosten joukkoviestinnässä hyödynnetään pelastustoimi.fi – verkkosivustoa, jonne keskitetään yhteisiä lomakepohjia ja oppaita. Pelastustoimen verkkosivustolta on ohjeita onnettomuuksien ennaltaehkäisystä, rakentamisesta sekä toimimisesta onnettomuustilanteissa.

Tiedotusvälineille tiedottamista pyritään parantamaan myös ennaltaehkäisevien aiheiden osalta. Vuosittain pyritään tiettyjen toistuvien teemojen mukaan antamaan tiedotusvälineille valmista materiaalia (mm. puutarhajätteen polttaminen, juhannuksen ajan turvallisuus, kynttilöiden poltto). Teemoissa otetaan huomioon valtakunnalliset kampanjat ja yhteistiedotteet (esim. palvelualueiden verkoston tuottama aineisto).

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen sosiaalisen median sisällöntuotannossa on hyödynnetty hallintosihteerin viestinnän korkeakoulututkinnon tuottamaa osaamista. Sosiaalisen median hyödyntämiselle tehdään suunnitelma, joka ohjaa viestintää.

4.9 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä muiden viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa onnettomuuksien ehkäisytyössä. *Varautuen turvallisempaa kotona ja kylässä* -hankkeen avulla parannetaan haja-asutusalueella ihmisten valmiuksia toimia hätätilanteissa ja tehdään syrjäytymisen ehkäisytyötä sopimuspalokuntalaisten toimesta.

Yhteistyöprojekteja ja kampanjoja tehdään poliisin, puolustusvoimien, koulujen, seurakuntien, hätäkeskuslaitoksen ja vapaaehtoisen pelastuspalvelun kanssa kuten 112-päivä, NouHätä! -kampanja ja 4.5:n mukaisille erityisryhmille kohdennetut koulutukset.

Pelastustoimi pyrkii vuonna 2025 kehittämään järjesty yhteistyötään myös turvallisuusviestinnän osa-alueen huomioiden.

5. KUMPPANUUDET

5.1 Pelastusopisto

Pelastusopiston tehtävänä on järjestää mm. pelastuslain (379/2011) mukaista väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusta, sekä valmiuslain (1080/1991) (1552/2011) mukaista varautumista edistävää koulutusta. Varautumiskoulutukseen osallistuvat pääsääntöisesti kunnan johto- ja erityishenkilöstö sekä kaikki poikkeusolojen tehtäviin varatut henkilöt.

Pelastusopisto järjestää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa valmiusharjoituksia.

Pelastustoimen sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmä on Pelastusopiston vastuulla.

5.2 SPEK / Hämeen pelastusliitto

Hämeen pelastusliitto ja Kanta-Hämeen pelastuslaitos ovat solmineet sopimuksen koulutus- ym. palveluista, joita pelastusliitto tuottaa pelastuslaitokselle.

Pelastusliitto on mukana NouHätä! –kampanjassa ja järjestää kampanjaan kuuluvan aluekilpailun.

Kanta-Hämeen pelastuslaitos ja Hämeen pelastusliitto ovat sopineet yhteistyöstä koulutustapahtumien järjestämisessä. Pelastuslaitos markkinoi tapahtumia ja tukee pelastusliittoa mahdollisuuksiensa mukaan järjestämällä kouluttajaresurssin, sekä tarvittavia tiloja ja välineitä. Pelastusliitto laskuttaa koulutuksen tilannutta organisaatiota ja maksaa kouluttajapalkkion kouluttajille.

5.3 Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkosto

Kumppanuusverkoston TuVi-asiantuntijaverkoston tehtävänä on kehittää valtakunnallisesti uusia ja yhteisiä turvallisuusviestinnän tapoja, menetelmiä ja materiaalia. TuVi-asiantuntijaverkosto järjestää mm. kerran vuodessa valtakunnalliset turvallisuusviestinnän opintopäivät kehittämistyötä varten. TuVi-asiantuntijaverkoston on nimitetty vähintään yksi asiantuntija jokaiselta pelastuslaitokselta.

5.4 Muut yhteistyökumppanit

Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyökumppaneina ovat mm. poliisi, sosiaali- ja kriisipäivystys, sekä rakennusvalvontaviranomainen.

Yksi pelastustoimen keskeinen yhteistyökumppaneita ovat mediatoimijat. Sekä pelastuslaitoksen, että tiedotusvälineiden etuna on mm. nopea ja tehokas onnettomuustiedottaminen. Tavoitteena on, että pelastuslaitos kehittää verkkosivujaan ja sosiaalisen median palveluitaan siten, että oikea tieto on mahdollisimman helposti ja nopeasti saatavilla.

Lisäksi yhteistyötä tehdään vapaaehtoisen pelastuspalvelun eri jäsenjärjestöjen kanssa.

6. TURVALLISUUSVIESTINNÄN MATERIAALIT

Kanta-Hämeen pelastuslaitos hankkii ja ylläpitää turvallisuusviestinnässä tarvittavaa materiaalia keskitysti. Turvallisuusviestinnästä vastaava paloinsinööri tuottaa turvallisuusviestinnän hankintaesitykset. Hankinnoista päättää onnettomuuksien ehkäisy- ja varautumisen palvelualueen pelastuspäällikkö.

7. KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Kehittämissuunnitelmassa esitetään asioita, joihin perehdytään vuoden 2025 aikana.

Sopimuspalokuntalaisten rooli turvallisuusviestintätyössä.

Sopimuspalokuntien roolia turvallisuusviestinnässä tulee kirkastaa ja niiden toimintaedellytyksiä tässä tehtävässä parantaa. Sopimuspalokuntalaiset tekevät paljon yleisötapahtumien yhteydessä tapahtuvaa turvallisuusviestintää, mutta esikoululaisten kouluttamisessa ja NouHätä! -kampanjassa sopimuspalokuntia ei ole vielä kyetty hyödyntämään.

Koulutusmateriaalit

Koulutusten luentoesitysmateriaalit ovat osittain vanhentuneet ja tarvitsevat päivitystä. Luentoesitysmateriaalit tulisi myös muokata erilaisiksi, jotta koulutuksia voidaan pitää eri kohderyhmille, kuten opettajille ja maahanmuuttajille.

Koordinoitu koulutuspyyntöjen käsittely

Yritysten ja yhteisöjen esittämiin koulutuspyyntöihin ja pelastustoimen esittelyihin on voitu reagoida toivottua niukemmin. Osa koulutuspyynnöistä ovat luonteeltaan sellaisia, joihin turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaan ei ole toistaiseksi osoitettu sopivaa henkilöresurssia. Koulutuspyyntöihin tulisi suunnitella työkalu, jonka avulla koulutuspyyntöihin voitaisiin vastata nopeammin ja tarkemmin.

Turvallisuusviestintätyöryhmä

Vuonna 2025 perustetaan pelastuslaitoksen turvallisuusviestintätyöryhmä. Ryhmä suunnittelee ja kehittää turvallisuusviestintää turvallisuusviestintäsuunnitelman periaatteiden mukaisesti.

Turvallisuusviestintätyöryhmän kehittämistehtävät olisivat mm. seuraavat:

- Suunnitelmien ja toimintaohjeiden laatiminen
- Turvallisuusviestinnän määrän ja laadun seuranta
- Laadun kehittäminen
- Muun henkilöstön tukeminen koulutussuunnittelussa
- Kouluttajakoulutuksien järjestelyt
- Tilastointi
- Valistusmateriaalin tuottaminen, ylläpito ja hankkiminen
- Koulutuskaluston ylläpito ja hankintojen suunnittelu
- Yhteydenpito asemien ja sopimuspalokuntien valistusvastaaviin
- Yhteydenpito muihin viranomaisiin ja järjestöihin.

Lisäresurssi

Palvelutasopäätöksessä on todettu onnettomuuksien ehkäisyn tehtäväkenttään suuntautuvan yhden htv:n lisäyksen tarve. Tälle resurssille on osoitettu rahoitus vuodesta 2025 alkaen. Uuteen tehtävään määritetään 50 % osuus turvallisuusviestintään, toisen 50 % käsittäessä pelastustoimen valvontatehtäviä. Resurssilisäyksellä voidaan kehittää erityisesti kaupunkiseutujen ulkopuolella tapahtuvaa turvallisuusviestintää. Resurssilisäyksen toteutuminen kehittäisi pelastustoimen turvallisuusviestintää oleellisesti parempaan suuntaan.

Liite 1 Koulutustapahtumien sisältö

Turvallisuusoppitunnit

Turvallisuusoppitunnit suunnitellaan kohderyhmän mukaisesti, ottaen huomioon pelastustoimen valistuksen tavoitteet. Oppitunti voidaan myös suunnitella yrityksen ja laitosten toiveiden mukaisesti. Eri kohderyhmiä ja kampanjoita varten on olemassa valmista opetusmateriaalia pelastuslaitoksen tietoverkon koulutuskansiossa.

Paloturvallisuusluento

Luennon keskeinen sisältö:

- palamisen edellytykset ja esimerkitapauksia
- syttymislähteet (riskit) kohteen mukaisesti
- tulipalon vaarallisuus
- syttyminen ja palon kehittyminen ja palaminen
- rakennuksen turvalaitteet
- palo-osastointi
- toimiminen onnettomuustilanteessa
- poistumisreitit ja poistuminen

Kohdekoulutus

Kohdekoulutusta käytetään ennen kaikkea hoitolaitosten henkilöstön koulutuksessa. Se on hyvä tapa tutustuttaa muidenkin laitosten henkilökunta oman talon turvallisuusasioihin.

Kohdekoulutus sisältää:

- henkilöstön kanssa tutustumisen kohteen riskeihin ja turvallisuusasioihin
- kohteen paloturvallisuusasioiden läpikäynti
- kohteen poistumismahdollisuuksien läpikäynti

Kohdekoulutusta voidaan toteuttaa myös ns. turvallisuuskävelynä.

Alkusammutuskoulutus

Alkusammutuskoulutuksessa tavoitteena on opettaa koulutettaville oikeat toimintamallit alkusammutusvälineitä käytettäessä. Tavoitteena on, että osallistujat osaavat aloittaa alkusammutuksen turvallisesti tulipalon sattuessa ja tunnistavat erilaiset käsisammuttimet sekä tietävät niiden käyttökohteet.

Alkusammutuskoulutuksessa käsitellään sammuttimien ja sammutuspeitteen käyttö. Sammuttimilla sammutetaan allaspalo, peitteellä sammutetaan esim. hellalla oleva kattilapalo, sekä palava harjoitusnukke.

Alkusammutuskoulutusta on mahdollista myös räätälöidä osallistujien toiveiden mukaan esim. työpaikan riskit huomioiden.

Alkusammutuskoulutusta annetaan pääsääntöisesti kysynnän mukaan erilaisille ryhmille, yritysten ja laitosten henkilökunnalle. Alkusammutuskoulutusta voidaan antaa myös erilaisten messutapahtumien yhteydessä suurelle yleisölle.

Poistumisharjoitus

Poistumisharjoittelun tavoitteena on käytännössä testata yrityksen tai laitoksen pelastussuunnitelman toimivuutta tilanteessa, jossa tulipalon tai muun uhan vuoksi on tarpeellista evakuoida henkilöstö turvallisempaan paikkaan. Säännöllisen harjoittelun tarkoituksena on varmistaa, että kiinteistön tyhjentäminen sujuu nopeasti ja turvallisesti. Pelastuslaitos kannustaa yrityksiä ja laitoksia säännölliseen poistumisharjoitteluun mm. palotarkastusten yhteydessä.

Pelastuslaitos on aktiivisesti mukana opastamassa yrityksiä poistumisharjoittelun suunnittelussa ja toteutuksessa. Poistumisharjoittelun opetuksen tueksi on olemassa poistumisharjoitusesitys -asemalla. Pelastuslaitos pyrkii mahdollisuuksien mukaan myös olemaan paikalla järjestettävissä poistumisharjoituksissa. Harjoituksista on tärkeää antaa järjestävälle organisaatiolle palautetta.

Asuintalon turvallisuuspäällikön kurssi

Turvallisuuspäällikön kurssi antaa perustiedot ja valmiudet talon tai kiinteistön turvallisuuspäällikön tehtävään. Turvallisuuspäällikkö johtaa ja kehittää asuintalon omatoimista varautumista sekä talon turvallisuustoimintaa.

Koulutus sopii myös yritysten ja laitosten turvallisuudesta vastaaville henkilöille, isännöitsijöille jne. Koulutus järjestetään HPL:n toimesta. Koulutuksen materiaalina käytetään pääsääntöisesti SPEK:n aineistoa.

Väestönsuojanhoitajan kurssit

Kurssi on tarkoitettu väestönsuojan hoitajille tai tehtävään haluaville sekä heidän varahenkilöilleen. Kurssi soveltuu hyvin myös isännöitsijöille. Kurssi antaa perustiedot ja valmiudet talon tai kiinteistön väestönsuojan hoitajan tehtävään. Väestönsuojan hoitaja huolehtii omalta osaltaan talon asukkaiden turvallisuudesta pitämällä väestönsuojan toimintakunnossa sekä tarvittaessa johtaa väestönsuojan käyttöönottoa. Väestönsuojan hoitaja tekee suojalle vuositarkastuksen. Väestönsuojan hoitajan kurssi järjestetään yhteistyössä HPL:n kanssa.

Hoito- ja oppilaitosten henkilökuntien turvallisuuskoulutukset paloasemalla

Hoito- ja oppilaitosten henkilökunnille järjestetään tarvittaessa vastuupalotarkastajan toimesta alkusammutuskoulutusta, joka voidaan pitää toiminnanharjoittajan kiinteistössä tai paloasemalla. Päälystöviranomaiset tekevät yhteistyötä paloasemilla pidettävien koulutuspäivien järjestämiseksi, jotka ovat tarkoitettuja hoitolaitosten, päiväkotien, vankiloiden ja koulujen henkilökunnille.

Koulutuspäivien henkilöstövaraukset tulee sopia riittävän ajoissa ennen työvuoroluetteloiden julkaisua. Turvallisuusviestinnän koordinaatiosta vastaava paloinsinööri tekee ”resurssitilauksen” kolme kuukautta ennen tapahtuman ajankohtaa.

Koulutuspäivien toteutuksessa hyödynnetään kyseisen päivän työvuoroa ja koulutuksen suorittamisesta vastaa kyseisen työvuoron esimies. Jokaiselle koulutuspäivälle varataan työvuorosta yksi palomies koulutusresurssiksi, joka vapautetaan hälytystehtävien suorittamisesta koulutuksen ajaksi. Mikäli resurssia ei voida irrottaa hälytysvalmiudesta, tulee kohteen vastuutarkastajan varmistaa koulutustilaisuuden jatkuvuus hälytyksen tapahtuessa.

Liite 2 Kampanjat

Kuntalaisia pyritään tavoittamaan erilaisten kampanjoiden ja tapahtumien, sekä sähköisen viestinnän avulla. Erilaiset yleisötilaisuudet kuten esim. markkinat, kesätapahtumat yms. ovat helppo keino tavoittaa suurta yleisöä. Myös paloasemalla järjestettävä ”avoimet ovet” ovat perinteisesti keränneet paljon kiinnostuneita paikalle.

Pelastuslaitos osallistuu valtakunnallisen 112-päivän viettoon. Päivä järjestetään joka vuosi 11. helmikuuta, ja teema vaihtuu vuosittain. Kaikki tapahtumaan liittyvä materiaali on maksuttomasti tilattavissa www.112-paiva.fi –internetsivujen kautta. Päivä on oiva tilaisuus tehdä yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa (poliisi, hätäkeskus, vapaaehtoinen pelastuspalvelu yms.).

Päivä Paloasemalla on vuonna 2008 käynnistynyt koko perheen tapahtuma, jossa voi kartuttaa tärkeitä arjen taitoja ja pääsee tutustumaan palokunnan toimintaan. Kampanjaan liittyy omaa materiaalia, pelastuslaitos maksaa ko. materiaalin, mikäli sitä ei keskitetysti ole maksutta saatavana. Päivä Paloasemalla-tapahtuma aloittaa paloturvallisuusviikon, jolloin alueen asukkaille jaetaan tehostetusti paloturvallisuustietoa erilaisten tempausten ja mediatiedotteiden avulla.

Valtakunnallista tapaturmapäivää vietetään vuosittain sovittavana 13. päivän perjantaina. Asemapaikoilla voidaan päivän viettoon osallistua mahdollisuuksien mukaan. Pelastuslaitos tiedottaa verkkosivuillaan aktiivisesti tapahtumasta.

Viisaasti Vesillä- kampanja on perinteisesti vuosittain vieraillut myös Kanta-Hämeen alueella. Viisaasti vesillä -kampanjan tavoitteena on herättää ja ylläpitää keskustelua vesiturvallisuudesta ja antaa tietoa turvalisesta vesillä liikkumisesta. Viranomaisten ja järjestöjen yhteinen kampanja muistuttaa suomalaisia siitä, että vaaratilanteet vesillä ja hukkumiskuolemat olisivat useimmiten helposti estettävissä. Pelastuslaitos on mukana kampanjan toteutuksessa paikkakuntakohtaisesti.

Kotitapaturmien ehkäisykampanjan taustalla on viranomaisia ja järjestöjä, jotka haluavat vaikuttaa siihen, että suomalaiset eivät olisi tapaturmatilastoissa Euroopan kärkikastia. Kampanja on edistänyt suomalaisen vapaa-ajan turvallisuutta toistakymmentä vuotta. Kampanja on tuottanut materiaaleja sekä suurelle yleisölle että sellaisille ihmisille, jotka ammatikseen voivat edistää ihmisten turvallisuutta. Kampanjan puitteissa järjestetään erilaisia tapahtumia.

Messu- ja yleisötahtumissa on tarpeellista selvittää messujen kohderyhmät. Turvallisuusviestinnästä vastaava päällystöviranhaltija määrittää tarvittaessa vuoden alussa maakunnan messutapahtumat, joissa pelastuslaitos on mukana.

Sopimuspalokunnille mahdollistetaan 72 tuntia -kouluttajakoulutuksiin osallistuminen, joiden jälkeen koulutetut kykenevät järjestämään 72 tuntia -koulutusta omilla alueilla. Kouluttajakoulutusta tarjotaan Kanta-Hämeessä resurssien mukaan (asumisturvallisuusasiantuntija) paikallisesti. Samaa koulutusta järjestää myös SPEK.